

СЕРІЇ БІОБІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОКАЖЧИКІВ ПРО ВИДАТНИХ УКРАЇНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАРІВ-ПРАКТИКІВ І НАУКОВЦІВ

Світлана ТОЛОЧКО,

завідувачка відділу обслуговування користувачів
наукової бібліотеки,
Київський національний університет
культури і мистецтв
ORCID: 0000-0002-6247-2981

Анотація. Охарактеризовано серії біобібліографічних показників про видатних українських бібліотекарів-практиків і науковців, визначено їх потенціал для бібліотекознавчих і біографічних досліджень.

Ключові слова: книжкова серія, біобібліографічний показник, бібліотекознавство України, бібліотекарі, біографічні ресурси.

Книжкові серії – видання, об’єднані під однією назвою, – є одним із традиційних видів книговидаць. Такі документи концептуально і тематично поєднані між собою, вони дають можливість не розпорюшувати окремі книги по бібліотечних фондах. Публікації у серії спрощують пошук інформації. У серії, зазвичай, немає чіткої періодизації, у ній не регламентовані ні склад, ні обсяг окремих книг. У межах серій видають наукову, довідкову, енциклопедичну, науково-популярну літературу, словники, збірники наукових праць тощо [5, 50].

Книжкові і бібліотечні серії нечасто є об’єктом самостійного дослідження. Назвемо публікації української бібліотекознавиці Т. Гуртовенко, яка вивчала питання бібліотечної серії на рівні дисертаційного дослідження [2], а також публікації О. Вакаренко [5], Н. Любовець [4], В. Кононенко [3], В. Кордюкової [3], А. Радченко [5] та ін.

Метою цієї роботи є виявлення серій біобібліографічних показників про видатних українських бібліотекарів-практиків і науковців та визна-

чення їх потенціалу для бібліотекознавчих і біографічних досліджень.

Серії біобібліографічних показників про видатних українських бібліотекарів-практиків і науковців наразі є практично не дослідженими ні у вітчизняному бібліотекознавстві, ні у бібліотекознавчій біографістиці. Хоча загалом українська бібліотекознавча біографістика наразі активно розвивається [1].

Аналіз наукової і видавничої діяльності провідних бібліотек України різного рівня дозволив виявити декілька серій біобібліографічних показників про видатних українських бібліотекарів-практиків і науковців.

Із 1993 р. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого видає серію «Видатні діячі української книги», започатковану за ініціативою Н. Королевич. Випуски цієї серії вміщують портрети-нарисы про науковців і практиків, які зробили вагомий внесок у розвиток бібліотекознавства, бібліографії, книгознавства [3]. У цій серії вже вийшли друком видання про В. Бабича, Є. Бабич, Л. Биковського, І. Бойка, В. Дорошенка, Ф. Максименка, С. Маслової, Ю. Меженка, М. Плевако, Н. Реву, М. Слободяника, М. Ясинського, М. Яшека. Згодом серію було продовжено під назвою «Провідні діячі української книги», де опубліковані риси про М. Геращенко, Р. Жданову, В. Загуменну, А. Корнієнку, В. Патоку, С. Сороковську, Г. Швецову-Водку.

Національна історична бібліотека України з 2014 р. з метою узагальнення інформації про фахівців, які зробили значний персональний внесок у розвиток цієї бібліотеки, видає біобібліографічні показники у серії «Національна історична бібліотека України в особах». Наразі у серії вийшло вже 17 випусків, присвячених Н. Вощевській, Н. Горській, Г. Єфименко, В. Кисельовій, А. Комській, Т. Кудласевич, Л. Макаренку, О. Марченко, О. Михайловій, З. Мусіній, В. Навроцькій, Л. Павличенко, Т. Приліпко, А. Скорохватовій, С. Смілянець, Д. Стегній, Н. Хівренко.

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України з 2012 р. видає серію біобібліографічних показників «Майстри бібліотечної справи України». Її метою є висвітлення наукової і практичної діяльності вітчизняних фахівців бібліотечної справи – бібліотекознавців, бібліографознавців, книгознавців. У цій серії вийшло три показники: про Т. Ківшар, Л. Одиноку, П. Рогову.

У цьому напрямі плідно працює і наукова бібліотека КНУКіМ у межах однієї з науково-дослідних тем – «Вчені Київського національного

університету культури і мистецтв у культурно-мистецькому розвитку країни. Підготовка біобібліографічних посібників», у якій виокремлюються кілька підтем. Серія «Видатні постаті КНУКіМ» заснована у 2012 р. і присвячена дослідженню життєвого шляху і наукового та творчого доробку окремих осіб. Серія «Знаменні дати університету» також заснована у 2012 р. і зорієнтована на вивчення історії і досягнень окремих структурних підрозділів університету. Серія «Вчені КНУКіМ» заснована у 2013 р. Наразі у її рамках підготовлено сім біобібліографічних покажчиків. З них три присвячені відомим вченим, викладачам, які зробили важливий внесок у розвиток вітчизняного бібліотекознавства, книгознавства та бібліотечно-інформаційної освіти. Так, перший випуск розкриває науковий доробок доктора культурології, професора Т. Долбенко, третій – кандидата педагогічних наук, професора В. Медведєвої, сьомий – доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри інформаційних технологій Т. Новальської. Біобібліографічні покажчики вміщують нариси про життя і діяльність цих науковців, основні дати їхніх біографій, хронологічний покажчик друкованих праць, бібліографію про їхню діяльність та довідковий апарат. Ці видання розраховані на науковців, викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, бібліотекарів, бібліографів, працівників інформаційних служб.

Отже, провідними бібліотеками України накопичено вагомий досвід створення біобібліографічної продукції. Об'єднані у серії, ці біобібліографічні покажчики мають великий потенціал для бібліотекознавчих і біографічних досліджень, сприяють формуванню і підтриманню професійної репутації вчених, позитивного іміджу організацій, з якими пов'язана їхня діяльність. Підготовка таких видань повинна набути системнішого та більш скоординованого характеру, що сприятиме консолідованому формуванню сукупного національного біобібліографічного ресурсу [1].

Література:

Вітчизняні ресурси біографічної та біобібліографічної інформації: проблеми формування й використання : колективна монографія / В. І. Попик (кер. проекту), Н. І. Любовець, О. М. Яценко, С. М. Ляшко та ін. ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2016. 272 с.

Гуртовенко Т. «Библиотечная серия» как объект сотрудничества библиотек и издательств. Книга. Исследования и материалы. Москва, 1983. Сб. 47. С. 48–57.

Кононенко В., Кордюкова В. Персональна бібліографія – складова частина науково-бібліографічної діяльності Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. Вісн. Кн. Палати. 2018. №2. С. 29–32.

Любовець Н. І. Біографічні серії в контексті розвитку української біографічної традиції. Українська біографістика : зб. наук. праць. Київ, 2008. Вип. 4. С. 267–282.

Радченко А., Вакаренко О. Академічні книжкові серії. Вісн. НАН України. 2008. № 10. С. 50–54.

SERIES OF BIO-BIBLIOGRAPHIC INDEXES ON PROMINENT UKRAINIAN LIBRARIANS-PRACTITIONERS AND SCIENTISTS

Svitlana Tolochko,

Head of User Service Department of Research Library

Kyiv National University of Culture and Arts

ORCID 0000-0002-6247-2981

Annotation. Series of bio-bibliographic indexes about prominent Ukrainian librarians-practitioners and scientists are characterized, and their potential for library science and biographical research is determined.

Key words: book series, biobibliographic index, library science in Ukraine, librarians, biographical resources.